

Asia: VN/35359/2022

Lausuntopyyntö: Kasvutyöryhmä

Lausunnonantajan lausunto

Millä konkreettisilla toimenpiteillä voitaisiin vauhdittaa talouskasvua kestäväällä ja julkista taloutta vahvistavalla tavalla? Esitelkää kolme vaikuttavinta toimenpidettä.

Suomen luonnonsuojeluliitto kiittää mahdollisuudesta lausua toimenpiteistä talouskasvun edellytysten vahvistamiseksi kestäväällä tavalla.

1. Vihreän siirtymän mahdollisuudet

Vihreä siirtymä voi tuoda Suomeen lähivuosina ainakin 10 miljardin euron investoinnit. Tähän on hyvät mahdollisuudet. Valtion tukiakin voidaan siirtää ympäristölle haitallisista tuista useita miljardeja euroja.

Luonnonsuojeluliiton näkemyksen mukaan talouskasvun kestävyys edellyttää verotuksen ja tukien ohjaamista painokkaasti siihen suuntaan, että kaiken ympäristölle haitallisen toiminnan vero- ja muut tuet asteittain poistetaan.

Samalla ilmastolle sekä maa- ja vesiekosysteemeille, niiden luontotyypeille ja lajistolle haitallisten toimintojen verotuksen tulee selvästi kiristyä "aiheuttaja maksaa" -periaatteen mukaisesti. Yhteiskunnan kestävä toiminta ja kasvu on mahdollista vain, jos yhteiskunta kantaa vastuunsa luonnon monimuotoisuuden heikkenemisen pysäyttämistä, ilmastopäästöjen leikkaamisesta sekä jo heikentyneiden luontoarvojen ennallistamisesta ja luonnonhoidosta.

Vihreän siirtymän hankkeita voidaan edistää esimerkiksi ympäristönsuojelulain uudistuksessa yhden luukun menettelyllä. Sujuva luvitus ja valitusten ripeä käsittely edellyttää riittäviä voimavaroja ympäristöhallinnolle ja tuomioistuimille.

Huomattakoon, että yhtä ympäristöongelmaa ei pidä ratkaista pahentamalla toisia. Esimerkiksi uusiutuvan energian tuotannolla ei tule vaarantaa luontoarvoja (DNSH-periaate). Usein ongelmat ovat ennaltaehkäistävissä hyvällä sijainninohjauksella kaavoituksen riittävien selvitysten ja kansalaisten osallistumisen kautta.

2. Koulutus ja tutkimus innovaatioidenkin pohjana

Suomi elää jälkiteollisessa palvelu- ja tietoyhteiskunnassa. Tähän liittyvät myös maamme ja kansamme suurimmat kestävä kasvun ja hyvinvoinnin mahdollisuudet.

Kestävä talouskasvu edellyttää voimakasta koulutukseen panostamista, jotta tietoisuus ekologisen, sosiaalisen ja taloudellisen kestävyuden läpileikkaavuudesta toteutuu. Laadukas ja kaikkien kansalaisten ulottuvilla on oleva koulutus on avaintekijä myös työvoiman saatavuuden, työllisyysasteen ja vakaan verotulopohjan kannalta. Kestävä yhteiskunnan rakentaminen ja toimintaedellytykset ovat sitä paremmat, mitä kattavammin väestö on saanut hyvän koulutuksen.

Koulutusta tukee myös tutkimukseen satsaaminen. Se taas tuo mukanaan uusia innovaatioita.

3. Työhön lisää tuottavuutta paremmalla työhyvinvoinnilla

Työelämässä kestävyyskriteerit edellyttävät ihmisten työhyvinvoinnin ja voimavarojen riittävyyden nykyistä painokkaampaa huomioimista. On kestävämpää, että suurin yksittäinen tekijä työikäisten työmarkkinoiden ulkopuolelle siirtymiseen on mielenterveysongelmissa, masennuksessa ja liiallisen kuormituksen vuoksi loppuun palamisessa. Tähän Suomella ei ole varaa. Uupuneet ihmiset eivät jaksakaan huolehtia myöskään itsestään, läheisistään tai ympäristöstään. Sosiaalisen kestävyuden kannalta tärkeää on luoda toimivat työmarkkinat myös osatyökykyisille. Lyhennetty työaika saattaa olla talouskasvun kestävyttä tavoiteltaessa yksi soveltuva keino käyttöön otettavaksi muutoinkin, kuin osatyökykyisten kohdalla. (viite: HS 21.2.23: Maailman suurin nelipäiväisen työviikon kokeilu päättyi Britanniassa: Stressi väheni, tuottavuus nousi).

Mahdollisuuksien mukaan kuvatkaa arvio toimenpiteiden vaikutuksista talouskasvuun ja julkiseen talouteen sekä näiden arvioiden taustalla olevat (tutkimus)lähteet.

Luonnonsuojeluliitto pyytää työryhmää huomioimaan ja perusteellisesti pohtimaan periaatteellista kysymystä siitä, onko pelkän – esimerkiksi BKT:lla mitatun – talouskasvun vauhdittaminen kestävä tavoite. Talouskasvun kestävyys edistämisen rinnalla on erittäin tärkeää ja aiheellista on pohtia samaan aikaan sitä, millä konkreettisilla toimenpiteillä voidaan edistää talouskasvun, kulutuksen ja yhteiskunnan mittakaavassa ihmistoiminnan ja elämäntapojen asettumista planetaarisiin rajoihin kohtuutalouden muodossa, kestäväällä ja julkista taloutta vahvistavalla tavalla.

Taloudellista toimeliaisuutta tulee ohjata kestävämmäksi lainsäädännöllisin ohjauskeinoin taloudellisen, ekologisen, sosiaalisen ja kulttuurisen kestävyyskriteerit täyttäviin raameihin. Eri hallinnonalan ministeriöissä tulee lainsäädäntötyötä valmistella kestävyyskriteerien näkökulmasta kaikissa lakihankkeissa, Suomen kansainvälisten ja kansallisten kestävä kehityksen sitoumusten mukaisesti. Strategiatyön sijaan tarvitaan enemmän konkretiaa ja systemaattista lainsäädäntötyön ja taloudellisten ohjauskeinojen edistämistä kestävyystavoitteiden mukaisesti. Esimerkiksi haittojen vähentämisen ”Do Not Significant Harm” eli DNSH-periaate tulee ottaa mukaan kaikkiin investointeihin. Luontokadolle tulee kehittää mittaristoa ja aiheuttaja maksaa -hinnoittelua ilmastokriisin mallin mukaan.

Valtionhallinnolta ja kunnilta tulee Luonnonsuojeluliiton mielestä edellyttää, että ne ottavat käyttöön ja edelleen kehittävät kestävä kehityksen budjetointia ja vastuullisuusraportointia. Niiden avulla voidaan vaatia, seurata ja osoittaa konkreettista edistystä talouskasvun kestävyys tavoittelussa.

Veistola Tapani
SLL - SUOMEN LUONNONSUOJELULIITTO RY Hanna Halmeenpää,
puheenjohtaja & Tapani Veistola, toiminnanjohtaja